

al *Văii Mureșului între Deva și Nădlac*", de prof. univ. dr. doc. M. Iancu; „*Perspectivă turistică în județul Timiș*” de E. Brăncanu; „*Potențialul turistic al Văii Nerei*” de I. Pișotă și C. Moissiu.

Lucrările enunțate au contribuit la completarea inventarierii obiectivelor turistice din zona studiate, au prezentat unele informații asupra importanței și valorii acestora și au expus unele puncte de vedere asupra punerii lor în circuitul turistic.

Deosebit de interesante ne-au părut și comunicările care au tratat probleme de climatologie, ele argumentând modul în care datele rezultate din asemenea cercetări pot fi puse în slujba promovării turismului într-o zonă sau alta, într-o perioadă sau alta a anului. Dintre acestea amintim: „*Condițiile climatice favorabile desfășurării activității turistice în masivul Bihor-Vlădeasa*”, autori O. Bogdan și Maria Iliescu; „*Condițiile climatice favorabile dezvoltării turismului în masivul Semenici*” întocmită de Elena Mihai și Elena Teodorescu; „*Caracteristicile climatice ale zonei defilului Dunării și importanța cunoașterii lor pentru extinderea turismului*”, prezentată de dr. Elena Dumitrescu.

O altă categorie de comunicări s-a referit la circulația turistică internațională. Cităm câteva titluri: „*Circulația turistică internațională în România și posibilități de vizionare*”, expusă de I. Negură; „*Fluxurile turistice internaționale ale României*”, de B. Zotta; „*Circulația turistică internațională pe teritoriul județului Suceava*”, prezentată de Maria Lucaci.

În ședința de comunicări care a avut loc la Tr. Severin, lucrările prezentate s-au referit îndeosebi la organizarea turistică a zonei Complexului hidroenergetic de la Porțile de Fier și a zonelor învecinate care urmează să intre în raza viitorului Parc natural propus a se organiza, în perspectivă, în această parte a țării.

Iată doar câteva subiecte: „*Organizarea turistică a zonei Complexului hidroenergetic de la Porțile de Fier*” și „*Clisura și Cazanle Dunării, zonă turistică și traseu de circulație internațională*”, expuse de prof. Valeriu Pușcariu și respectiv M. Bizerea; „*Valea Cernei (Banat), turism actual și de perspectivă*”, întocmită de colectivul I. Povară, A. Petcu, D. Chiriac.

Un viu interes au stîrnit și lucrările: „*Retrospectivă, actualitate și perspectivă în dezvoltarea*

turistică a Olteniei nord-vestice”, autor I. D. Ilie și cea a colectivului G. Neamu, Letiția Neamu și Gh. Călescu, intitulată „*Sărbătorile cultural-folclorice, atracții majore în dezvoltarea turismului în nord-vestul Olteniei*”.

Dintre comunicările susținute de oaspeții străini enunțăm: „*Turismul în sectorul iugoslav al Porților de Fier*”, expusă de dr. Dusan Dukic din Belgrad; „*Geografia utilizării timpului liber*”, susținută de dr. Maria-Irena Mileska din Varșovia; „*Poziția turismului din Ungaria în raport cu cea a țărilor dunărene vecine*”, prezentată de dr. Abella Miklos din Budapesta; „*Despre terminologia geografiei turismului*”, autor dr. Karel Ruppert din München; „*Probleme ale punerii în valoare a unei regiuni de turism potențial*”, susținută de Isobel Cosgrove – Oxford – Anglia.

Colocvul s-a încheiat cu o aplicație de teren în zona turistică Porțile de Fier, la care au participat cei 12 invitați străini.

Este demn de remarcat nivelul elevat nu numai al lucrărilor prezentate, ci și al discuțiilor purtate pe marginea acestora, numeroasele propuneri concrete făcute în cadrul intervențiilor care au imprimat acestei manifestări științifice de prestigiu caracterul unei consfățuiri.

Ședințele au avut un pronunțat caracter de lucru, de schimb de opinii. Toate acestea au făcut ca acțiunea să fie într-adevăr deosebit de vie, de eficientă.

Subliniem că la toate ședințele s-a beneficiat de o serioasă contribuție științifică din partea unor prestigioși oameni de știință, profesori universitari, cercetători, unii dintre aceștia conducind direct lucrările. Amintim pe venerabilul nostru profesor, om de știință, geograf, prof. dr. doc. Vintilă Mihăilescu, prof. univ. dr. doc. V. Tufescu, prof. univ. dr. Mihai Iancu ș.a.

Cel de al doilea colocviu de geografia turismului, prin problemele pe care le-a ridicat, a demonstrat că și pe acest tărîm atît muzeele de toate profilele, cu activitatea și problematica lor complexă, cît și slujitorii lor, cu competența, pasiunea și dăruirea ce-i caracterizează, sînt elemente de bază în organizarea prezentă și viitoare a activității turistice.

Marla IACOB

A N U L „D Ū R E R” L A D R E S D A

În Republica Democrată Germană, centrul manifestărilor legate de „Anul Dürer” l-a constituit vestitul oraș al artelor, Dresda. Cum era și de așteptat, în preajma impunătoarelor monumente arhitectonice din apropierea malurilor Elbei, se înălțau panouri speciale cu afixe care anunțau marile evenimente al anului '71 – sărbătorirea a cinci sute de ani de la nașterea lui Albrecht Dürer printr-o amplă expoziție „Deutsche Kunst der Dürerzeit”.

Astfel, în timp ce sala de tapiserii a celebrei Galeriei de tablouri din incinta Zwinger-ului a devenit tribuna de unde istoricii de artă de pres-

tigiu omagiau personalitatea genialului artist german, Albertinum-ul, cu renumita Grüne Gewölbe, adăpostea expoziția, însoțită de un prețios și complex catalog.

Desfășurată într-o amfiladă de săli situate de o parte și alta a intrării principale, expoziția reunea un important număr de opere ale maestrului, dominate de impresionantele cicluri de gravuri *Apocalipsul Sfîntului Ioan*, *Marca Patimă*, *Viața Mariei*, *Mica Patimă*, cum și de remarcabilele exemplare *Cavalerul*, *moartea și diavolul*, *Sfîntul Ierolim în chilia* sa și *Melancolia*, lucrări care

relevă inegalabila fantezie a autorului și stăpînire, în mod desăvîrșit, a artei gravurii.

Dintre picturi se detașă admirabilul tablou intitulat *Portretul unui tînăr*, din patrimoniul Galeriei de la Dresda, și *Portretul unui tînăr* de la Szepmüvészeti Muzeum din Budapesta, pictură care a figurat și în expoziția „Albrecht Dürer” de la Nürnberg.

Epoca lui Dürer a fost amplu ilustrată prin opere create de cei mai de seamă reprezentanți ai artei germane din secolele al XV-lea și al XVI-lea. Șeful Școlii dunărene, Albrecht Altdorfer, de pildă, a fost reprezentat, printre altele, cu desenele *Dunărea la Sarmigstein* (Budapesta) și *Peisaj cu ruine* de la Ermitaj, în timp ce Hans Baldung Grien reține atenția prin lucrările *Mucius Scaevola* (Dresda), *Cele șapte vârste ale femeii* (Leipzig, Museum der bildenden Künste) și excelentul desen *Lucreția* (Weimar, Städtliche Kunstsammlungen). Lui Lucas Cranach cel Bătrîn i-a fost rezervată o sală specială, în care au putut fi admirate lucrări ca *Închinarea magilor* (Gotha, Schlossmuseum), *Nimfa izvorului* (Leipzig).

Vizitatorii au mai avut prilejul să vină în contact direct cu opere ca portretul intitulat *Charles de Salier, Sieur de Morette* de Hans Holbein cel

Tînăr (Dresda), cu remarcabila compoziție *Das Gothaer Liebespaar* a artistului cunoscut sub denumirea de Meister des Hausbuches (Gotha, Schlossmuseum), cu o crucificare de o factură și compoziție neobișnuită a maestrului von Messkirch (Muzeul Pușkin, din Moscova), cu monumentale panouri ale altarului de la Zwickau, reprezentînd *Bunavestire* și *Încoronarea cu spini a lui Christ* (voleul stîng), *Sf. Sippe* și *Drumul crucii* (voleul drept) de Michael Wolgemut, precum și cu sculpturi, medalii, obiecte de artă decorativă etc.

Un loc de cîntec au ocupat în expoziție tablourile *Ducele Wilhelm al II-lea al Bavariei* și *Ducesa Iacoba de Baden*, de la Muzeul Brukenthal din Sibiu, precum și *Arhanghelul Gabriel* cu pandantul său *Fecioara de la Muzeul de artă al R. S. România*.

Reunind într-un ansamblu inechegat cele 656 de lucrări, expoziția a reușit să sugereze epoca în care a trăit și a creat Dürer, să creeze posibilitatea publicului vizitator de a contempla prin intermediul a numeroase opere, bogăția spirituală și imaginativă a aceluia care, prin activitatea sa multilaterală, prin concepția sa umanistă, a adus o uriașă contribuție în evoluția artei și culturii universale.

Anatolie TEODOSIU

EXPOZIȚIA „ALBRECHT DÜRER” LA NÜRNBERG

Nürnberg, orașul unde Albrecht Dürer și-a petrecut aproape în întregime existența, a cunoscut în anul 1971 cele mai ample manifestări din lume consacrate sărbătoririi a 500 de ani de la nașterea marelui maestru al Renașterii germane.

O expoziție impresionantă prin densitatea și bogăția ei întrunea tablouri și acuarele de înalt prestigiu, numeroase desene, exemplare din toate gravurile cunoscute, concentrate din peste o sută de colecții, cabinete de stampe și muzee de renume mondial.

Am avut prilejul să vizitez această expoziție împreună cu un grup de specialiști din diferite muzee ale lumii, invitați de Inter Nationes într-o călătorie dedicată genialului artist și epocii în care a trăit.

Expoziția, admirabil studiată din punct de vedere muzeografic, organizată la Germanisches Nationalmuseum, evidențiază lucrările nu numai într-o cronologie obișnuită, ci în climatul reconstituit al evenimentelor mai de seamă, sociale, politice, istorice ale timpului, cum au fost descoperirile științifice, Reforma, concepțiile filozofice — prezentate într-un ansamblu de documente originale ce proiectau o lumină puternică asupra semnificației operelor lui Dürer. Scrisori, hărți geografice, planuri, manuscrise, tipărituri, aparate științifice legate de cercetările asupra cerului și pămîntului, orfevrărie, vitralii, sculpturi punctau preocupările însemnate ale veacului. Totodată, elementele noi aduse de creația lui Dürer se puteau confrunta cu ideile înaintașilor sau realizările contemporanilor săi, prin expunerea tuturor acestor opere. Astfel, sursele de influență — lucrările măștrilor germani care l-au format, sau a celor italieni sau

flamanzi cunoscuți în cursul călătoriilor, se asociau direct în ochii privitorului.

Gravura și desenul au constituit mijloacele de exprimare preferate de Dürer. Întreaga expoziție, de la suitele bine cunoscute din *Marca Patimă*, *Mica Patimă*, *Viața Mariei*, *Apocalipsul Sf. Ioan*, expuse în serii complete — la capodoperele sale: *Melancolia*, *Cavalerul, moartea și diavolul*, *Cei patru cavaleri ai Apocalipsului*, *Sfîntul Ieronim în chilie*, a relevat odată în plus calitatea de mare gravur a artistului. Exemplarele de gravuri, alese cu o deosebită atenție din cele mai bune tiraje, trase pe albul strălucitor al hîrtiei, păstrate într-o perfectă stare de conservare, accentuau vibrația catifelată a trăsăturilor sau intensitatea negrului.

Organizată într-un spațiu format din 26 de săli, expoziția își începea circuitul cu prezentarea corespondenței — în deosebi scrisorile adresate lui Willibald Pirckheimer — cu publicațiile lui Dürer apărute încă din timpul vieții artistului; „Cronica de familie”, începută de tatăl său; „Jurnalul de călătorie în Țările de Jos” într-o copie din secolul al XVII-lea; toate dezvăluiau personalitatea lui Dürer și poziția socială a familiei sale.

Autoportretele pictate la diferite vârste, împrumutate de la Louvre, Prado, Londra, München, — completate de desene — ca și imaginile consacrate tatălui, fraților, soției Agnes, evidențiază calitățile de mare portretist, de observator lucid al propriei sale ființe ca și al celor din jur; spiritul său pătrunzător nu a scăpat din vedere nici redarea chipului prietenilor săi, umaniști: Pirckheimer, Melancthon, Erasmus.

Sugestiile decisive asupra artei protretului și gravurii, permise în anii de învățătură din atelierul